

N:o 19.

Af herr **Pettersson, Fredrik Emil**, om anvisande af medel till anskaffande af gevär.

Kongl. Maj:t har i statsverkspropositionen under punkt 32 af fjerde hufvudtiteln föreslagit bland annat, att Riksdagen skulle af de medel, 1900 års Riksdag redan beviljat till fortsatt tillverkning vid statens gevärsfaktori af eldhandvapen för armén, anvisa 1,145,470 kronor till anskaffande af 20,000 gevär.

Af det vid samma proposition fogade statsrådsprotokollet inhemtas emellertid, att generalfältygmästaren i skrifvelse den 8 oktober 1900, »med förmålan att produktionsförmågan vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori numera uppdrifvits derhän, att en årlig fabrikation af 25,000 eldhandvapen ingalunda kunde anses såsom fabriekets yttersta gräns för tillverkningen, utan att denna fastmer antoges kunna blifva än vidare utsträckt, i underdånighet framhållit, att då, enligt ofvan angifna anskaffningsplan, en årlig tillverkning af endast 20,000 vapen vore beräknad, blefve man inom kort nödsakad att minska tillverkningen vid fabriekiet. En sådan åtgärd skulle dock enligt generalfältygmästarens åsigt inverka störande på fabrikationen i dess helhet och göra det vid fabriekiet erhållna utbytet i ekonomiskt afseende icke oväsentligt sämre. Det synes därför generalfältygmästaren vara för staten förmånligast, om fabriekets tillverkningsförmåga toges bättre i anspråk, än som skedde, derest års-tillverkningen beräknades endast till 20,000 vapen, och har han därför föreslagit, att anskaffningsplanen måtte så ändras, att från och med år 1902 minst 25,000 vapen komma att årligen af fabriekiet tillverkas. Vid

bifall härtill erfordrades för en tillverkning under år 1902 af 25,000 gevär, hvaraf 18,300 till ett pris af 57 kronor 35 öre och återstoden till ett pris af 56 kronor 45 öre pr gevär, ett extra anslag af 1,427,720 kronor.»

De skäl, som statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet anfört för begränsning af tillverkningen vid fabriken under år 1902 till 20,000 gevär, kan jag icke finna vara öfvertygande. Det är visserligen sant, att enligt den anskaffningsplan, som af Kongl. Maj:t förelades 1900 års Riksdag och af Riksdagen, antogs, skulle under åren 1901—1903 anskaffas 55,000 gevär och 5,000 karbiner till sammanlagdt kostnadsbelopp af 3,390,470 kronor och deraf under nästkommande år 20,000 till en kostnad af 1,145,470 kronor. Men i början af år 1900 hade man icke den erfarenhet om fabriken tillverkningsförmåga, man nu eger. Då kunde man svårligen antaga, att fabriken skulle under år 1901 kunna uppdrifva tillverkningen till mer än 20,000 gevär. Nu vet man, att fabriken under år 1900 tillverkat 25,100 sådana vapen, och att fabriken årstillverkning med dess nuvarande arbetsstyrka och utan forcering är omkring 27,000 gevär.

Vid sådant förhållande och då vi den 1 januari 1901 endast egde 80,600 gevär af de 200,000 stycken, som utgöra arméns oundgängliga behof i händelse af mobilisering, kan jag icke finna någon anledning, hvarför vi skulle tillbakahålla tillverkningen. Såsom vid upprepade tillfällen af såväl Kongl. Maj:t som inom Riksdagen uttalats, är det en angelägen sak, att detta behof så snart som möjligt blir fylldt, och Riksdagen har också visat detta derigenom, att Riksdagen, då tillverkningen ansågs icke försiggå nog hastigt, anvisat medel till anskaffande af gevär utifrån. Det synes mig vara ett glädjande förhållande, värdt att begagnas, att fabriken nu vunnit den utveckling, att den utan forcering kan tillverka öfver 25,000 gevär om året. Härtill kommer, att genom denna något ökade tillverkning den tidpunkt tidigare skulle inträda, då de frivilliga skytteföreningarna kunna mera allmänt tillföras med de nya gevären; Kongl. Maj:t har nemligen, enligt hvad som inhemtas af statsrådsprotokollet, medgifvit dessa skytteföreningar att från kronans förråd inköpa gevär, dock först sedan arméns mobiliseringsbehof blifvit fylldt; och är alltså tillgången på tidsenliga vapen för dessa skytteföreningar på det närmaste sätt beroende af gevärsfaktoriets tillverkning.

Genom att hålla fabriken årstillverkning nere vid 20,000 gevär blifver jemväl följden, att den nuvarande arbetsstyrkan måste minskas med

$\frac{1}{5}$ eller omkring 100 man. Detta förhållande synes mig vara värdt all uppmärksamhet, i det jag anser det orätt att utan trängande behof i nedgående tider afskeda arbetspersonal, samt ekonomiskt oklokt att, då tillverkningen efter genomkämpade svårigheter äntligen kommit i full och god gång, reducera den arbetsstyrka, för hvars inöfning åratals erfordrats.

Efter ett beräknadt tillverkningspris per gevär af 56 kronor 45 öre skulle anskaffningen af 5,000 gevär draga en kostnad af 282,250 kronor, hvilket belopp alltså erfordras att anvisa utöfver det af Kongl. Maj:t äskade beloppet 1,145,470 kronor eller tillsammans kronor 1,427,720.

Då här icke gäller anvisande af medel till någon ny utgiftspost, utan endast är fråga om att använda ett något större belopp af de medel, Riksdagen redan beviljat för anskaffningen af de för härens stridsduglighet så ytterst viktiga nya eldhandvapnen, samt då genom detta tillvägagående den fördel vinnes, att fabrikationen vid faktoriet kan med nuvarande arbetsstyrka orubbadt fortgå, vågar jag hemställa,

att Riksdagen må på extra stat för år 1902 af det utaf 1900 års Riksdag till fortsatt anskaffning vid statens gevärsfaktori af eldhandvapen beviljade belopp till anskaffande af 25,000 gevär anvisa 1,427,720 kronor.

Stockholm den 26 januari 1901.

Fredr. Pettersson.
